

Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

**IZVJEŠĆE O PRETHODNOM VREDNOVANJU NACRTA
NACIONALNOG PLANA ZA PRAVA DJECE U RH ZA RAZDOBLJE
OD 2022. DO 2026. GODINE**

Zagreb, ožujak 2022.

Naziv nacionalnog plana	Nacionalni plan za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2022. do 2026. godine
Mjesec i godina izrade	ožujak 2022.
Nositelj izrade	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

Sadržaj

1. Sažetak	4
2. Uvod.....	5
3. Kontekst vrednovanja	6
4. Metodološki pristup	9
5. Opis akta strateškog planiranja, mjera i proračuna	10
6. Odgovori na evaluacijska pitanja.....	11
7. Zaključci i preporuke	22
7.1. Kvaliteta analize stanja, relevantnost i opravdanost.....	22
7.2. Konzistentnost i unutarnja koherentnost	22
7.3. Usklađenost Nacionalnog plana s Nacionalnom razvojnom strategijom i drugim relevantnim dokumentima	23
7.4. Kvaliteta partnerskih konzultacija	25
8. Literatura	

1. Sažetak

Postupak prethodnog vrednovanja Nacionalnog plana za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2022. do 2026. godine proveo je Tim za vrednovanje sastavljen od unutarnjih stručnjaka tijela nadležnog za izradu akta strateškog planiranja, koji nisu sudjelovali u njegovoj izradi:

1. Sanja Žderić Polutnik, voditeljica Službe za unaprjeđenje kvalitete stručnog rada i stručni nadzor
2. Mirjana Jančijev, viša stručna savjetnica u Službi za zaštitu osoba s invaliditetom i skrbništvo
3. Ivana Dodig, viša stručna savjetnica u Službi za podršku organizacije rada centara za socijalnu skrb i centra za posebno skrbništvo

Navedenim je vrednovanjem evaluiran proces izrade ovog dokumenta te njegova struktura i sadržaj utvrđivanjem relevantnosti i opravdanosti, konzistentnosti, unutarnje i vanjske koherentnosti kao i kvalitete partnerskih konzultacija.

Evaluacijom je zaključeno da su prioriteti, ciljevi i mjere, koji su definirani srednjoročnim aktom strateškog planiranja i pripadajućim akcijskim planom, relevantni i opravdani, te odražavaju realne i postojeće razvojne potrebe djece u okviru utvrđenih programskih područja.

U dokumentu Analiza stanja za izradu Nacionalnog plana za prava djece u RH (dalje u tekstu: Analiza stanja) prema programskim područjima koristilo se adekvatnim i vjerodostojnim podacima, te mjerljivim indikatorima koji omogućuju jasno razumijevanje. Za praćenje uspješnosti provedbe ovog dokumenta potrebno je uspostaviti pravovremenu dostupnost statističkih podataka u odnosu na propisane rokove za izvješćivanje.

Nacionalni plan je izrađen u skladu s regulatornim okvirom kojim se uređuje sustav strateškog planiranja i sadrži visoku razinu unutarnje koherentnosti. To znači da je uspostavljena logička veza između jasno definiranih posebnih ciljeva, predviđenih mjera i prioriteta, čime se pridonosi sveukupnom poticanju zaštite i promicanja prava djece.

Programska područja, prioriteti i posebni ciljevi, te utvrđene razvojne potrebe i razvojni potencijali, usklađeni su s mjerama definiranim u relevantnim nacionalnim i međunarodnim dokumentima.

U postupku izrade akta strateškog planiranja primijenjeno je načelo partnerstva uključivanjem predstavnika tijela državne uprave, predstavnici jedinica područne i lokalne samouprave, akademske zajednice i organizacija civilnog društva te predstavnik djece. Metoda izrade Nacionalnog plana je participativna, odnosno u njezinu izradu uključen je široki krug mjerodavnih i zainteresiranih dionika, čime je omogućen usklađen i koordiniran pristup u daljnjem unaprjeđenju prava djece

Nacrt Nacionalnog plana u više je navrata mijenjan i kontinuirano nadopunjavao sukladno dostavljanim podacima svih uključenih dionika, a primjedbe i prijedlozi Tima za vrednovanje implementirani su u dokument tijekom postupka izrade.

2. Uvod

Svrha je izvješća o prethodnom vrednovanju predstaviti rezultate postupka vrednovanja tijekom izrade Nacionalnog plana za prava djece u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2022. do 2026. godine (dalje u tekstu: Nacionalni plan) i Akcijskog plana 2022. – 2024., te sukladno nalazu vrednovanja definirati zaključke i preporuke za poboljšanje nacрта dokumenta.

Prethodno se vrednovanje Nacionalnog plana provodi u skladu sa Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske i Pravilnikom o provedbi postupka vrednovanja.

Prethodno se vrednovanje provodi u svrhu poboljšanja kvalitete izrade nacрта akta strateškog planiranja pri čemu je posebna pozornost posvećena aspektima izrade dokumenta kako bi se postigla relevantnost i opravdanost, konzistentnost, koherentnost, te partnerski pristup. Ovaj način vrednovanja omogućuje suradnju Tima za vrednovanje i nositelja izrade Nacionalnog plana s ciljem implementiranja preporuka tijekom izrade nacрта dokumenta.

Struktura izvješća o prethodnom vrednovanju obuhvaća:

- Sažetak – sadrži informacije o najvažnijim rezultatima vrednovanja te zaključke i preporuke
- Uvod – odnosi se na svrhu izvješća o prethodnom vrednovanju te prikazuje njegovu strukturu
- Kontekst vrednovanja – sadrži informacije o aktu strateškog planiranja uključujući razvojne potrebe i ciljne skupine na koje je usmjerena provedba dokumenta te informacije o povezanosti s nacionalnim i međunarodnim dokumentima, kao i opis postupka vrednovanja
- Metodološki pristup – uključuje objašnjenje plana izvedbe vrednovanja i primijenjene metode vrednovanja, evaluacijska pitanja, kriterije ocjenjivanja, informacije o upotrijebljenim izvorima i tehnici prikupljanja podataka, kao i o izvorima podataka
- Opis akta strateškog planiranja, mjera i proračuna - sadrži informacije o oblikovanju akta uključujući prioritete, ciljeve i mjere, institucijskom kontekstu i sudionicima u izradi akta, postojanju intervencijske logike, te predviđenom proračunu Nacionalnog i Akcijskog plana
- Odgovori na evaluacijska pitanja – sadrže prikaz odgovora na prethodno definirana evaluacijska pitanja, analizu i raspravu o pokazateljima u vezi s definiranim kriterijima ocjenjivanja, te analizu i raspravu o podacima koji se odnose na potrebe djece.
- Zaključak – sadrži informacije o ravnoteži između različitih mjera unutar akta i povezanosti s posebnim ciljevima te usklađenosti akta s hijerarhijski višim aktom strateškog planiranja.

3. Kontekst vrednovanja

Prethodno vrednovanje se provodi tijekom izrade Nacrta nacionalnog plana s ciljem oblikovanja srednjoročnog akta strateškog planiranja. Ovakvo vrednovanje pomaže tijelu nadležnom za izradu akta strateškog planiranja da tijekom same izrade dokumenta utvrdi nedostatke i izvrši potrebne izmjene. Tome pridonosi kontinuirana suradnja između nositelja izrade akta, članova Radne skupine za izradu akta i Tima za vrednovanje. Osnovna je svrha prethodnog vrednovanja osigurati visoku kvalitetu Nacrta nacionalnog plana uz pronalaženje optimalnog načina primjene raspoloživih resursa za dostizanje razvojnih ciljeva. To podrazumijeva utvrđivanje postojanja odgovarajuće strukture akta, intervencijske logike i ključnih sastavnica akta strateškog planiranja te njegovih dodataka i priloga, s posebnim naglaskom na prikladnost sadržaja akta u odnosu na kriterije ocjenjivanja.

Nacionalni je plan srednjoročni akt strateškog planiranja od nacionalnog značenja kojima se pobliže definira provedba strateških ciljeva iz Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine (dalje u tekstu: NRS 2030):

Za izradu Nacionalnog plana značajna su dva razvojna smjera iz NRS 2030 s pripadajućim strateškim ciljevima:

Razvojni smjer 1. Održivo gospodarstvo i društvo:

Strateški cilj 2. Obrazovani i zaposleni ljudi s pripadajućim prioritetnim područjima:

1. Pristupačnost ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja
2. Stjecanje i razvoj temeljnih i strukovnih kompetencija
3. Unaprjeđenje visokog obrazovanja
4. Usklađeno i perspektivno tržište rada.

U okviru ovog strateškog cilja, a za potrebe izrade ovog Nacionalnog plana, izdvajaju se sljedeća prioritetna područja:

„ - povećanje pristupačnosti visokokvalitetnog sustava ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja svakom djetetu radi ostvarivanja prava na kvalitetan odgoj i obrazovanje od najranije dobi i osiguravanja standarda kvalitete i resursa za podršku djeci izloženoj riziku socijalne isključenosti;

- razvoj cjelovite potpore za djecu i učenike i sprječavanja napuštanja sustava obrazovanja te ulaska u NEET skupinu, s naglaskom na ranjive skupine te djecu i učenike s teškoćama u razvoju;

- jačanje informacijsko-komunikacijske infrastrukture u odgojno-obrazovnim ustanovama i digitalne pismenosti učenika i odgojno-obrazovnih djelatnika; razvoj cjelovitoga i računalnog sustava osiguranja kvalitete obrazovanja te povećanje razine digitalne zrelosti škola.“

Kroz rad na mjerama u nastojanju ostvarivanja postavljenih posebnih ciljeva, sukladno programskim područjima, također je bitno spomenuti kako Nacionalni plan ističe važnost

prioriteta provedbe politike zdravog i aktivnog življenja vezanih uz promicanje zdravlja, zdravih prehrambenih navika i aktivnog života, posebice kroz sport i rekreaciju, na što se djecu potiče od malih nogu.

Time odgovara i postavljenom Razvojnem smjeru 2. Jačanje otpornosti na krize:

Strateški cilj 5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život, s pripadajućim prioriternim područjima javnih politika:

1. Kvalitetna i dostupna zdravstvena zaštita i zdravstvena skrb
2. Zdravlje, zdrave prehrabene navike i aktivni život kroz sport
3. Dostojanstveno starenje
4. Socijalna solidarnost i odgovornost
5. Zaštita dostojanstva hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji te civilnih stradalnika Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

U okviru ovog strateškog cilja, a za potrebe izrade ovog Nacionalnog plana, izdvajaju se sljedeća prioriterna područja, vezana uz provedbu politike zdravog i aktivnog življenja:

„ - *unaprjeđenje javnozdravstvenih aktivnosti unaprjeđenje javnozdravstvenih aktivnosti pod vodstvom zavoda za javno zdravstvo radi suzbijanja zaraznih i nezaraznih bolesti;*

- *promicanje međusektorske suradnje u zdravstvu, sportu, obrazovanju i socijalnim službama u pitanjima javnog zdravlja i intervencijama, osobito kako bi se osiguralo zdravo i aktivno starenje stanovništva;*

- *unaprjeđenje odgovora na krizne situacije u zdravstvenom sustavu;*

- *unaprjeđenje zdravstvene zaštite za ranjive skupine“.*

Važno je dodatno istaknuti neke od prioriteta politike zdravog i aktivnog života:

- promicanje važnosti usvajanja zdravih prehrambenih navika;
- poboljšanje kapaciteta i opremljenosti ustanova s organiziranom prehranom za djecu predškolske i osnovnoškolske dobi;
- promicanje zdravlja i aktivnog života svih dobnih skupina građana, a posebno mladih, kroz sport i rekreaciju;
- poboljšanje dostupnosti i jačanje vidljivosti sportskih i rekreativnih sadržaja;
- osiguranje što šire uključenosti djece u rekreacijske programe u cilju prevencije pretilosti, ovisnosti i sličnih negativnih pojava.

Kod izrade nacрта Nacionalnog plana sagledali su se i prioriteti provedbe na području socijalne politike, i to posebice sljedeći: poboljšanje kvalitete života i jačanje društvene kohezije; smanjenje rizika od siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu; unaprjeđenje ravnomjerne dostupnosti i kvalitete sveobuhvatne socijalne skrbi za posebno osjetljive skupine, djecu, mlade, osobe iz ruralnih područja, osobe s invaliditetom, žrtve nasilja u obitelji, djecu.

Nacionalni plan je usklađen s drugim aktima strateškog planiranja - nacionalnim planovima koji obuhvaćaju ili će obuhvatiti i područje djece. To se prvenstveno odnosi na sljedeće akte strateškog planiranja: Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti osoba s invaliditetom za razdoblje od 2021. do 2027. godine; Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti za razdoblje od 2021. do 2027. godine; Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. godine; Nacionalni program športa za razdoblje 2019. do 2026. godine, Nacionalni plan za uključivanje Roma za razdoblje od 2021. do 2027. godine. U izradi su nacrti nekih akata strateškog planiranja koji, između ostalog, obuhvaćaju i područje prava djece, kao što su: Nacionalni plan za suzbijanje seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja od 2022. do 2027. godine; Nacionalni plan razvoja sustava obrazovanja za razdoblje od 2021. do 2027. godine; Nacionalni plan razvoja zdravstva za razdoblje od 2021. do 2027. godine; Nacionalni plan zaštite i promicanja ljudskih prava i suzbijanja diskriminacije za razdoblje od 2021. do 2027. godine; Nacionalna strategija djelovanja na području ovisnosti 2021.-2030.

U kontekstu vrednovanja, uzimaju se također u obzir relevantni međunarodni dokumenti, posebice Konvencija UN-a o pravima djeteta te Strategija Europske unije o pravima djeteta za razdoblje 2021.-2024. godine, COM(2021)142 (u daljnjem tekstu: Strategija EU), kojoj je temeljni cilj zaštita i promicanje prava djece i temelji se na šest tematskih područja:

1. Sudjelovanje u političkom i demokratskom životu: EU koji osnažuje djecu da budu aktivni građani i članovi demokratskih društava
2. Društveno-gospodarska uključenost, zdravlje i obrazovanje: EU koji se bori protiv siromaštva djece i promiče uključiva društva prilagođena djeci te zdravstvene i obrazovne sustave prilagođene djeci
3. Suzbijanje nasilja nad djecom i osiguravanje zaštite djece: Europska unija koja djeci pomaže da odrastaju bez nasilja
4. Pravosuđe prilagođeno djeci: Pravosudni sustav EU-a koji poštuje prava i potrebe djece
5. Digitalno i informacijsko društvo: EU u kojem se djeca mogu sigurno snalaziti u digitalnom okruženju i iskoristiti njegove mogućnosti
6. Globalna dimenzija: EU koji podupire, štiti i osnažuje djecu u čitavom svijetu, među ostalim tijekom krize i sukoba.

Izvješće o prethodnom vrednovanju obuhvaća osvrt na cjelokupni proces izrade Nacionalnog plana, a to se posebice odnosi na sljedeće kriterije vrednovanja:

1. Relevantnost i opravdanost – utvrđivanje opravdanosti i relevantnosti ciljeva, prioriteta i mjera u odnosu na stvarne potrebe djece;
2. Konzistentnost i unutarnja koherentnost – utvrđivanje jasnoće, logičkog slijeda, usklađenosti i potencijalne sinergije ciljeva, prioriteta i mjera u Nacionalnom planu;
3. Vanjska koherentnost – u kojoj su mjeri zastupljene preuzete obveze iz NRS 2030 i drugih relevantnih dokumenata;

4. Kvaliteta partnerskih konzultacija – primjena načela partnerstva i suradnje između javnog, privatnog i civilnog sektora tijekom izrade dokumenta, te utvrđivanje u kojoj je mjeri osiguran konsenzus, jednakost i transparentnost u radu.

4. Metodološki pristup

Prethodno se vrednovanje provodilo u razdoblju od izrade prvog nacrtu akta do izrade konačnog nacrtu primjenom kvalitativnih i kvantitativnih metoda. Metodologija i postupak vrednovanja temeljili su se na Pravilniku o provedbi postupka vrednovanja (Narodne novine, broj 66/19) kojim su propisana načela, kriteriji i standardi provedbe postupka vrednovanja akata strateškog planiranja.

Postupak prethodnog vrednovanja pokrenuo je ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike kao čelnik tijela nadležnog za izradu ovog akta strateškog planiranja donošenjem odluke. Odlukom je utvrđeno da će vrednovanje tijekom izrade akta provesti stručnjaci tijela nadležnog za izradu akta strateškog planiranja koji nisu sudjelovali u njegovoj izradi.

Tim za vrednovanje provodio je vrednovanje u kontinuiranoj suradnji s nositeljem izrade dokumenta s ciljem prikupljanja svih relevantnih informacija potrebnih za provedbu postupka vrednovanja. Kontinuirana se suradnja očitovala u razmjeni informacija članova Tima za vrednovanje i članova radne skupine zadužene za izradu dokumenta.

Tijekom prethodnog vrednovanja Tim za vrednovanje analizirao je postupak izrade akta strateškog planiranja primjenjujući sljedeća evaluacijska pitanja:

- *Hoće li postavljeni ciljevi i mjere za njihovo postizanje pridonijeti zadovoljavanju postojećih potreba djece?*
- *Jesu li u analizi stanja primijenjeni adekvatni i vjerodostojni podaci koji omogućuju jasno razumijevanje?*
- *Postoji li komplementarnost i povezanost te intervencijska logika odabranih prioriteta, ciljeva i mjera?*
- *Postoji li povezanost postavljenih ciljeva s pripadajućim ciljem NRS 2030 i drugih relevantnih dokumenata?*
- *Je li u dosadašnjem postupku izrade Nacionalnog plana primijenjen partnerski pristup?*

U postupku vrednovanja tijekom izrade dokumenta Tim za vrednovanje vodio se kriterijima važnosti (relevantnosti), dosljednosti (konzistentnosti), usklađenosti (koherentnosti) i kvalitete partnerskih konzultacija.

Tim za vrednovanje koristio se sljedećim izvorima podataka za dobivanje odgovora na postavljena evaluacijska pitanja i to: Programom Ujedinjenih naroda za održivi razvoj 2030. (UN Agenda 2030), Konvencijom UN-a o pravima djeteta, Strategijom EU o pravima djeteta 2021.-2024., Nacionalnom razvojnom strategijom Republike Hrvatske do 2030. godine,

Zakonom o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, godišnjim statističkim izvješćima Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, statističkim podacima Državnog zavoda statistiku te EUROSTAT-a.

U skladu s postavljenim evaluacijskim pitanjima, izvršitelj vrednovanja pregledavao je i ocjenjivao nacrt Nacionalnog plana istovremeno s njegovom izradom, te davao mišljenja i preporuke tijekom cijelog postupka izrade dokumenta. Radna je skupina razmatrala dobivene preporuke i primjenjivala ih u svrhu poboljšanja nacrta dokumenta.

Proces prethodnog vrednovanja uključivao je analizu dokumenta s obzirom na postavljena evaluacijska pitanja, pri čemu se zaključak analize stavljao u odnos s iskustvom provedbe prethodnih akata strateškog planiranja na koje se ovaj dokument naslanja, te dostupnim relevantnim dokumentima i analitičkim podlogama.

5. Opis akta strateškog planiranja, mjera i proračuna

Ovaj je Nacionalni plan, kao srednjoročni akt strateškog planiranja, od nacionalnog značenja te je opisana usklađenost s NRS 2030 kao i prioriteta javnih politika u srednjoročnom razdoblju. Unutar svakog prioriteta definirane su mjere koje pridonose ostvarenju posebnih ciljeva.

Svrha Nacionalnog plana je djelotvorno štititi prava djece u RH, istovremeno promovirajući integrativni pristup pravima djece kroz međuresornu suradnju, prvenstveno u područjima socijalne politike i obitelji, pravosuđa, odgoja i obrazovanja te zdravstva. Prava djece su u međuovisnosti s navedenim sektorima, koji osiguravaju poštovanje, promicanje, očuvanje te unapređenje prava djeteta što vodi postizanju boljih uvjeta života za djecu.

Nacionalni plan sadrži ključne sastavnice akta strateškog planiranja: srednjoročnu viziju razvoja, te opis srednjoročnih razvojnih potreba i razvojnih potencijala u kojem je prikazana analiza postojećeg stanja prema relevantnim programskim područjima na koja se usmjerava pozornost u narednom razdoblju, uz utvrđene razvojne potrebe. Riječ je o sljedećim relevantnim programskim područjima:

1. Suzbijanje diskriminacije i socijalne isključenosti djece;
2. Zaštita djece od svih oblika nasilja;
3. Sudjelovanje djece u odlučivanju na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini;
4. Sustavna potpora za djecu u digitalnom okruženju;
5. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe u postupcima koji se odnose na djecu.

Nacionalni plan sadrži indikativni financijski plan s naznakom izvora financiranja i procijenjenim ukupnim troškovima provedbe posebnih ciljeva, te okvir za praćenje i vrednovanje.

Uz Nacionalni plan izrađen je i Akcijski plan za razdoblje 2022.–2024., koji predstavlja dokument za operacionalizaciju i provedbu Nacionalnog plana, a sadrži pregled mjera s pokazateljima rezultata mjera, koji omogućavaju praćenje, uključujući i prikaz aktivnosti za provedbu mjera. Akcijski plan povezuje strateški okvir s troškovima i izvorima financiranja.

Za izradu Nacionalnog plana bila je zadužena Radna skupina sastavljena od predstavnika tijela nadležnog za izradu akta strateškog planiranja, predstavnika tijela državne uprave, predstavnika jedinica područne i lokalne samouprave, akademske zajednice i organizacija civilnog društva te predstavnik djece.

Provedba Nacionalnog plana i Akcijskog plana financirat će se iz sredstava Državnog proračuna u ukupnom iznosu za provedbu mjera iz svih posebnih ciljeva za razdoblje 2022. do 2026. godine: 215.602.500,00 kn.

6. Odgovori na evaluacijska pitanja

U ovom se dijelu izvješća prikazuju rezultati postupka prethodnog vrednovanja tako da se odgovara na prethodno postavljena evaluacijska pitanja u svrhu evaluacije i poboljšanja nacrtu dokumenta.

1. *Hoće li postavljeni ciljevi i mjere za njihovo postizanje pridonijeti zadovoljavanju postojećih potreba djece?*

Kako je navedeno u prethodnom poglavlju, u Nacionalnom planu identificirano je pet ključnih programskih područja, područja intervencije. Ona sadrže analizu stanja s kritičkim osvrtom na postignute rezultate i identificirane probleme unutar određenog područja, a koja su detaljnije razrađena u dokumentu: *Analiza stanja*. U svakom su programskom području opisane potrebe djece, što predstavlja dobru podlogu za definiranje postavljenih ciljeva i konkretiziranje mjera za njihovo postizanje. U skladu s istaknutim teškoćama opisanima u analizi svakog pojedinog područja, utvrđene su razvojne potrebe i potencijali koji predstavljaju osnovu za daljnji razvoj mjera bitnih za zaštitu i promociju prava djece.

Nacionalni plan predlaže integralan pristup djelovanja svih dionika u predviđenim aktivnostima za postizanje definiranih posebnih ciljeva za dobrobit svakog djeteta, koji je postavljen kao opći cilj, a postiže se kroz definiciju sljedećih prioriteta:

- 3 prioriteta:

Prioritet 1: Razvoj javnih politika za promicanje jednakih mogućnosti za djecu u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti te rad na postavljanju okvira za nacionalni pristup oko eliminacije nasilja nad djecom;

Prioritet 2: Razvoj javnih politika za osiguravanje sustavne podrške unaprjeđenja kvalitete života djece i njihove sigurnosti, kako bi rasla i razvijala se u sigurnom i stabilnom okruženju;

Prioritet 3: Pravosuđe prilagođeno djeci - Sustavna zaštita prava ranjivih skupina djece u pravosudnim tijelima i sudskim postupcima i u svim kontaktima sa zakonima, uz naglašavanje

važnosti individualiziranog pristupa u pravosuđu, koje treba biti pristupačno svakom djetetu, bez ikakve diskriminacije.

Definirani posebni ciljevi tematski obuhvaćaju sva unaprijed navedena programska područja, s obzirom na prepoznate potrebe i uočene izazove, koji su razrađeni u spomenutom analitičkom dokumentu Analiza stanja. Planirane intervencije definirane razvojnim mjerama prikladne su za ostvarivanje razvojnih potreba, a time i posebnih ciljeva. U svrhu postizanja posebnih ciljeva definiranih Nacionalnim planom, Akcijskim su planom detaljnije razrađene mjere za ostvarivanje posebnih ciljeva.

➤ **5 posebnih ciljeva, 24 mjera za njihovo postizanje:**

1. posebni cilj: Suzbijanje diskriminacije i socijalne isključenosti djece

Pokazatelj ishoda 1:

Broj polaznika u razvijenim specijaliziranim programima edukacija za stručnjake koji rade s djecom radi zaštite mentalnog zdravlja djece

Pripadajuće mjere:

1. Unaprjeđenje znanja o mentalnom zdravlju djece kod svih relevantnih dionika stručnjaka u sustavima: odgoja i obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi
2. Uvođenje tema iz područja mentalno-zdravstvene pismenosti u sustavu odgoja i obrazovanja
3. Unaprjeđenje rada timova za psihološke krizne intervencije

Pokazatelj ishoda 2:

Broj djece uključene u sportske aktivnosti

Pripadajuće mjere:

1. Uključivanje djece u sportsko rekreativne programe i aktivnosti
2. Unaprjeđenje kvalitete života djece kroz sportske aktivnosti

Pokazatelj ishoda 3:

Broj obitelji kojima je pružena podrška kod podizanja djece u otežanim okolnostima

Pripadajuće mjere:

1. Podrška roditeljstvu u obiteljima u riziku
2. Poticanje županija, općina i gradova na osnivanje Vijeća za prevenciju kriminaliteta

2. posebni cilj: Zaštita djece od svih oblika nasilja

Pokazatelj ishoda 1:

Broj djece kojoj su povrijeđena njihova prava kaznenim djelom na štetu djeteta

Pripadajuće mjere:

1. Podrška djeci žrtvama i svjedocima kaznenih djela
2. Podrška djeci žrtvama obiteljskog nasilja
3. Edukacija učenika osnovnih i srednjih škola s ciljem sprečavanja nasilja među mladima, nasilja prema ženama i nasilja u obitelji

Pokazatelj ishoda 2:

Broj prijavljene djece zbog vršnjačkog nasilja centrima za socijalnu skrb

Pripadajuće mjere:

1. Podrška djeci žrtvama i počiniteljima međuvršnjačkog nasilja
2. Prevencija govora mržnje kod djece
3. Jačanje i promicanje sigurnosti djece u zajednici u okviru prevencije protupravnih i drugih društveno neprihvatljivih ponašanja prema djeci pripadnicima romske nacionalne manjine, kroz senzibilizaciju, informiranje, podizanje svijesti o pojavnim oblicima, samozaštitu kao i osnaživanje u cilju prijavljivanja protupravnih oblika ponašanja
4. Provođenje aktivnosti usmjerenih na prevenciju zlorporabe i ovisnosti o alkoholu, drogama i kocki
5. Provođenje dokazano učinkovitih programa prevencije na potresom pogođenom području

3. posebni cilj: Sudjelovanje djece u odlučivanju na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini

Pokazatelj ishoda 1:

Broj polaznika u razvijenim specijaliziranim programima edukacija za stručnjake u odgojno-obrazovnom sustavu o važnosti dječje participacije

Pripadajuća mjera:

1. Organizacija edukacija za stručnjake u sustavu odgoja i obrazovanja o važnosti participacije djece

Pokazatelj ishoda 2:

Broj kreiranih procedura za uključivanje djece u razvoj i donošenje javnih dokumenata

Pripadajuće mjere:

1. Kreiranje procedura za uključivanje djece u razvoj i donošenje javnih dokumenata na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini

Pokazatelj ishoda 3:

Broj dječjih gradskih vijeća

Pripadajuće mjere:

1. Poticanje gradova na osnivanje i djelovanje dječjih vijeća
2. Poticanje dječje participacije u djelovanju Vijeća korisnika kod pružatelja socijalne usluge smještaja za djecu i Vijeća udomljene djece i mladih

4. posebni cilj: Sustavna podrška djeci u digitalnom okruženju

Pokazatelj ishoda 1:

Broj djece koja su educirana o medijskoj pismenosti u odgojno-obrazovnom sustavu

Pripadajuća mjera:

1. Educiranje djece o medijskoj pismenosti, kao jedne od temeljenih vještina u suvremenom svijetu

Pokazatelj ishoda 2:

Broj djece izložene rizičnim i uznemirujućim sadržajima u digitalnom okruženju

Pripadajuća mjera:

1. Unaprjeđenje sigurnosti i zaštite djece na internetu i društvenim mrežama

5. posebni cilj: Učinkovito i djelotvorno pravosuđe u postupcima koji se odnose na djecu

Pokazatelj ishoda 1:

Broj polaznika u razvijenim specijaliziranim programima edukacija za pravnike u obiteljskim predmetima

Pripadajuće mjere:

1. Unaprjeđenje rada specijaliziranih sudskih odjela za obiteljske predmete
2. Edukacija pravnika na poslovima za djecu i obitelj u centrima za socijalnu skrb

Pokazatelj ishoda 2:

Broj djece kojima je imenovan posebni skrbnik iz novoosnovanih podružnica Centra za posebno skrbništvo

Pripadajuća mjera:

1. Edukacija posebnih skrbnika za zastupanje djeteta u zaštiti osobnih i imovinskih prava

Analizom nacрта akta strateškog planiranja i njemu pripadajućeg akcijskog plana može se zaključiti da su definirani prioriteti, ciljevi i mjere relevantni i opravdani, te su utemeljeni na stvarnim potrebama ciljnih skupina.

2. Jesu li u analizi stanja primijenjeni adekvatni i vjerodostojni podaci koji omogućuju jasno razumijevanje?

Nacionalni plan sadrži sve relevantne informacije potrebne za razumijevanje područja vezanih uz zaštitu i promociju prava djece. U okviru plana definirani su posebni ciljevi i pokazatelji ishoda kojima će pridonijeti jasno definirane mjere u skladu s utvrđenim razvojnim potrebama i prioritetima.

Ovaj dokument omogućava neposredan uvid u identificirane probleme unutar svakog programskog područja, te ciljne vrijednosti koje se žele postići.

Radi jasnoće u razumijevanju zacrtanih ciljeva dodatno je opisan doprinos posebnih ciljeva provedbi povezanog cilja NRS 2030 te ciljevima Programa UN-a za održivi razvoj 2030.

Jasno su prikazane mjere u Akcijskom planu 2022.-2024., dokumentu koji pruža dodatne relevantne informacije potrebne za razumijevanje definiranih mjera razradom svih pripadajućih elemenata. To uključuje opis svrhe svih mjera, opis doprinosa pojedine mjere provedbi povezanog posebnog cilja, kao i definiranje mjerljivih pokazatelja rezultata, rokova provedbe, izvora financiranja i troškova provedbe mjera te osnovnih aktivnosti i nositelja mjera. Definirane su aktivnosti povezane s pripadajućim mjerama i postavljenim ciljevima.

Nacionalni plan i pripadajući Akcijski plan izrađeni su na temelju Analize stanja koja sadrži dostupne podatke iz godišnjih statističkih izvješća Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike, statističkih podataka Državnog zavoda za statistiku i ostalih relevantnih izvora informacija koje su poslužile za identificiranje problema i, sukladno tomu, razradu mjera i aktivnosti. Raspoloživi su podaci predstavljeni i u tabličnom, grafičkom i slikovnom prikazu.

Temeljem prikupljenih podataka formirani su pokazatelji ishoda i pokazatelji rezultata mjera, potrebni za praćenje provedbe Nacionalnog plana i Akcijskog plana.

Pregledom definiranih pokazatelja kojima se prati uspješnost provedbe Nacionalnog plana, Tim za vrednovanje zaključio je da se u izradi Analize stanja prema programskim područjima koristilo adekvatnim i vjerodostojnim podacima koji omogućuju jasno razumijevanje predmetne tematike.

Radi praćenja pokazatelja uspješnosti potrebno je uspostaviti pravovremeno prikupljanje relevantnih podataka u rokovima dostatnim za izradu izvješća o napretku.

3. Postoji li komplementarnost i povezanost te intervencijska logika odabranih prioriteta, ciljeva i mjera?

Prioriteti	Posebni ciljevi	Mjere	Programska područja
1. Razvoj javnih politika za promicanje jednakih mogućnosti za djecu u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti te rad na postavljanju okvira za nacionalni pristup oko eliminacije nasilja nad djecom	1. Suzbijanje diskriminacije i socijalne isključenosti djece	Unaprjeđenje znanja o mentalnom zdravlju djece kod svih relevantnih dionika stručnjaka u sustavima: odgoja i obrazovanja, zdravstva i socijalne skrbi	Jednake mogućnosti za svu djecu
		Uvođenje tema iz područja mentalno-zdravstvene pismenosti u sustavu odgoja i obrazovanja	
		Unaprjeđenje rada timova za psihološke krizne intervencije	
		Uključivanje djece u sportsko rekreativne programe i aktivnosti	
		Unaprjeđenje kvalitete života djece kroz sportske aktivnosti	
		Podrška roditeljstvu u obiteljima u riziku	
		Poticanje županija, općina i gradova na osnivanje Vijeća za prevenciju kriminaliteta	
	2. Zaštita djece od svih oblika nasilja	Podrška djeci žrtvama i svjedocima kaznenih djela	Život djece bez nasilja
		Podrška djeci žrtvama obiteljskog nasilja	
		Edukacija učenika osnovnih i srednjih škola s ciljem sprečavanja nasilja među mladima, nasilja prema ženama i nasilja u obitelji	
		Podrška djeci žrtvama i počiniteljima međuvršnjačkog nasilja	
		Prevenција govora mržnje kod djece	
		Jačanje i promicanje sigurnosti u zajednici u okviru prevencije protupravnih i drugih društveno neprihvatljivih ponašanja povezanih s pripadnicima romske nacionalne manjine, kroz senzibilizaciju,	

		informiranje, podizanje svijesti o pojavnim oblicima, samozaštiti kao i osnaživanje u cilju prijavljivanja protupravnih oblika ponašanja	
		Provođenje aktivnosti usmjerenih na prevenciju zlouporabe i ovisnosti o alkoholu, drogama i kocki	
		Provođenje dokazano učinkovitih programa prevencije na potresom pogođenom području	
2. Razvoj javnih politika za osiguravanje sustavne podrške unaprjeđenja kvalitete života djece i njihove sigurnosti, kako bi rasla i razvijala se u sigurnom i stabilnom okruženju	3. Sudjelovanje djece u odlučivanju na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini	Organizacija edukacija za stručnjake u sustavu odgoja i obrazovanja o važnosti participacije djece	Pravo na sudjelovanje sve djece
		Kreiranje procedura za uključivanje djece u razvoj i donošenje javnih dokumenata na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini	
		Poticanje gradova na osnivanje i djelovanje dječjih vijeća	
		Poticanje dječje participacije u djelovanju Vijeća korisnika kod pružatelja socijalne usluge smještaja za djecu i Vijeća udomljene djece i mladih	
4. Sustavna podrška djeci u digitalnom okruženju	4. Sustavna podrška djeci u digitalnom okruženju	Educiranje djece o medijskoj pismenosti, kao jedne od temeljenih vještina u suvremenom svijetu	Osiguranje potpunog i sigurnog digitalnog okruženja za svu djecu
		Unaprjeđenje sigurnosti i zaštite djece na internetu i društvenim mrežama	
3. Pravosuđe prilagođeno djeci - Sustavna zaštita prava ranjivih skupina djece u pravosudnim tijelima i sudskim postupcima i u svim kontaktima sa zakonima, uz naglašavanje važnosti individualiziranog pristupa u pravosuđu, koje treba biti pristupačno svakom djetetu, bez ikakve diskriminacije	5. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe u postupcima koji se odnose na djecu	Unaprjeđenje rada specijaliziranih sudskih odjela za obiteljske predmete	Zaštita djece u pravosudnim postupcima - pravosuđe naklonjeno djeci
		Edukacija pravnika na poslovima za djecu i obitelj u centrima za socijalnu skrb	
		Edukacija posebnih skrbnika za zastupanje djeteta u zaštiti osobnih i imovinskih prava	

Kao što je vidljivo iz tabličnog prikaza, Nacionalni plan obuhvaća tri prioriteta iz sustavnih područja bitnih za unaprjeđenje prava djece i zaštitu dječjih prava. Dodatno je definirano pet posebnih ciljeva i konkretizirane su razvojne mjere za ostvarivanje tih ciljeva u odnosu na identificirana područja intervencije ili programska područja. Postoji visoki stupanj povezanosti temeljen na logičkom slijedu i međusobno dosljednim i logički povezanim dijelovima. Može se zaključiti da mjere koje se odnose na Posebni cilj 1. općenito pridonose suzbijanju diskriminacije i socijalne isključenosti djece, i to kroz predviđen razvoj edukacijskih programa za stručnjake koji rade s djecom iz više područja, a posebice iz područja mentalnog zdravlja djece. Također su predviđene mjere poticanja uključivanja djece u sportske aktivnosti, posebice djece u riziku od socijalne isključenosti s ciljem omogućavanja djeci u riziku od socijalne isključenosti besplatno sudjelovanje u sportskim sadržajima i integriranja u zajednicu, čime im se unaprjeđuje kvaliteta života. U okviru rada na ostvarivanju ovog posebnog cilja predviđeno je i dodatno osnaživanje roditelja i razvoj njihove kompetentnosti radi unaprjeđenja djetetove dobrobiti te optimizacije djetetovog razvojnog potencijala te jačanje međuresorne suradnje na području prevencije kaznenih djela kroz zajednički i koordinirani rad cijele zajednice.

U okviru mjera i aktivnosti za postizanje drugog posebnog cilja potrebno je pružanje stručne podrške djeci žrtvama nasilja i svjedocima kaznenih djela osigurava se zaštita njihovih prava i psihofizičkog integriteta, kako bi se zaštitio njihov interes i dostojanstvo. Posebice se uzimaju u obzir djeca iz ranjive skupine a koja su žrtve obiteljskog nasilja, budući da nasilje u obitelji ugrožava sva djetetova prava, njegove sposobnosti socijalizacije te je nasilje u obitelji osobni, obiteljski i društveni problem koji značajno narušava kvalitetu života i mentalno zdravlje svih onih koji su mu izloženi. S takvim nastojanjima, a u cilju ostvarenja drugog posebnog cilja, radit će se i na edukaciji učenika osnovnih i srednjih škola s ciljem sprečavanja nasilja među djecom i mladima – međuvršnjačkog nasilja, nasilja prema ženama i nasilja u obitelji. Kroz kampanje će se podizati razina osviještenosti kod djece i odraslih kako bi se radilo na prevenciji govora mržnje i poticanju prihvaćanja različitosti među djecom.

Treći posebni cilj se odnosi na poticanje dječje participacije, dok su predviđene mjere u cilju njegova ostvarenja. U skladu s time, predviđene su edukacije za stručnjake u sustavu odgoja i obrazovanja o važnosti participacije djece, kako bi se djecu što više poticalo da izraze svoje mišljenje u područjima u kojima ga po zakonskim propisima imaju pravo izraziti. U tu svrhu kreirat će se jedinstvene procedure koje će doprinijeti i olakšati uključivanje djece u razvoj i donošenje javnih dokumenata na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini. Time se doprinosi provedbi posebnog cilja, kao i poticanjem gradova na osnivanje i djelovanje dječjih vijeća. Naime, dječja vijeća jedinica lokalne uprave su učinkovit oblik neformalnog uključivanja djece u lokalnoj zajednici a kojim se potiče i razvija suradnički i partnerski odnos djece i lokalnih tijela uprave i samouprave.

Što se tiče četvrtog posebnog cilja, djecu je potrebno zaštititi u digitalnom svijetu, a to prvenstveno znači da je potrebno raditi na razvijanju vještina medijske pismenosti, koje će pomoći djeci i mladima da se nauče služiti medijima, analizirati i kritički propitivati medijske sadržaje, pronaći vjerodostojne izvore informacija, zaštititi privatnost i osobne podatke, prepoznati potencijalno štetne medijske sadržaje i neprimjereno oglašavanje, prepoznati i zaštititi se i od bilo kojeg oblika elektroničkog nasilja. Podizanjem razine osviještenosti kod djece kroz

edukativne programe, doprinosit će se provedbi posebnog cilja u stvaranju sustavne potpore za djecu u digitalnom okruženju.

Peti, ujedno i posljednji posebni cilj koji se odnosi na pravosuđe naklonjeno djeci postiže se mjerama koje se odnose na unaprjeđenje rada specijaliziranih sudskih odjela za obiteljske predmete, ali i dodatnu izobrazbu pravnika na poslovima za djecu i obitelj te posebnih skrbnika za zastupanje djeteta u zaštiti osobnih i imovinskih prava. Na taj se način razvija pravosuđe prilagođeno djeci kao smjernica kod poboljšanja zaštite prava djeteta u pravnim sustavima te se promiču prava djece da budu saslušana, obaviještena, zaštićena i nediskriminirana. Stvaranjem pravosuđa prilagođenog djeci poboljšava se zaštita djece, povećava mogućnost njihovog sudjelovanja te se istodobno unapređuje rad pravosuđa.

Iz navedenog je vidljiva međusobna povezanost definiranih mjera unutar svakog posebnog cilja i izravna usklađenost s prioritetom.

U skladu s regulatornim okvirom kojim se uređuje sustav strateškog planiranja može se zaključiti da postoji koherentnost između posebnih ciljeva, predviđenih mjera i prioriteta, čime se pridonosi ostvarivanju postavljenih posebnih ciljeva.

4. Postoji li povezanost postavljenih ciljeva s pripadajućim ciljem NRS 2030 i drugih relevantnih dokumenata?

U tablici u nastavku prikazana je povezanost s područjem ili mjerama relevantnih dokumenata.

Posebni ciljevi	NRS 2030	UN Agenda 2030	EU Strategija
1. Suzbijanje diskriminacije i socijalne isključenosti djece	Razvojni smjer 2., „Jačanje otpornosti na krize“, Strateški cilj 5. »Zdrav, aktivan i kvalitetan život« <i>Socijalna solidarnost i odgovornost</i>	Cilj 4; Cilj 10.; Cilj 16, podcilj 16.7.	Tematsko područje 2: Društveno-gospodarska uključenost, zdravlje i obrazovanje: EU koji se bori protiv siromaštva djece i promiče uključiva društva prilagođena djeci te zdravstvene i obrazovne sustave prilagođene djeci
2. Zaštita djece od svih oblika nasilja	Razvojni smjer 2., „Jačanje otpornosti na krize“, Strateški cilj 5. »Zdrav, aktivan i kvalitetan život« <i>Socijalna solidarnost i odgovornost</i>	Cilj 5; Cilj 16	Tematsko područje 3: Suzbijanje nasilja nad djecom i osiguravanje zaštite djece: Europska unija koja djeci pomaže da

			odrastaju bez nasilja
3. Sudjelovanje djece u odlučivanju na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini	Razvojni smjer 2., „Jačanje otpornosti na krize“, Strateški cilj 5. »Zdrav, aktivan i kvalitetan život« <i>Socijalna solidarnost i odgovornost</i>	Cilj 5; Cilj 16	Tematsko područje 1.: Sudjelovanje u političkom i demokratskom životu: EU koji osnažuje djecu da budu aktivni građani i članovi demokratskih društava
4. Sustavna potpora za djecu u digitalnom okruženju	Razvojni smjer 2., „Jačanje otpornosti na krize“, Strateški cilj 5. »Zdrav, aktivan i kvalitetan život« <i>Socijalna solidarnost i odgovornost</i>	Cilj 9., podcilj 9.c	Tematsko područje 5: Digitalno i informacijsko društvo: EU u kojem se djeca mogu sigurno snalaziti u digitalnom okruženju i iskoristiti njegove mogućnosti
5. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe u postupcima koji se odnose na djecu	Razvojni smjer 1., „Održivo gospodarstvo i društvo“, Strateški cilj 3.: Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom	Cilj 16., podcilj 16.3.	Tematsko područje 4: Pravosuđe prilagođeno djeci: Pravosudni sustav EU-a koji poštuje prava i potrebe djece

Povezanost s Nacionalnom razvojnom strategijom 2030

Nacionalni plan obuhvaća sljedeće prioritete koji se referiraju na ciljeve u NRS 2030, kako je navedeno. Ovaj će Nacionalni plan, s pripadajućim mjerama iskazanim u Akcijskom planu, pridonijeti ostvarenju dvaju strateških ciljeva iz dvaju razvojnih smjerova NRS 2030, kako slijedi:

RAZVOJNI SMJER 1. „Održivo gospodarstvo i društvo“, Strateški cilj 3.: Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom;

RAZVOJNI SMJER 2. „Jačanje otpornosti na krize“, Strateški cilj 5.: Zdrav, aktivan i kvalitetan život, u kojemu su prioriteti provedbe politike zdravog i aktivnog življenja.

Povezanost s Programom Ujedinjenih naroda za održivi razvoj 2030. (UN Agenda 2030)

U odnosu na povezanost s Programom UN-a za održivi razvoj 2030. tijekom izrade nacрта akta strateškog planiranja uočena je nedostatna razrada opisa doprinosa posebnih ciljeva provedbi ciljeva/podciljeva UN Agende 2030. Navedeni su nedostaci otklonjeni do izrade završnog nacрта Nacionalnog plana, što je u konačnici rezultiralo i poboljšanjem ovog dokumenta.

Analizom završnog nacрта dokumenta, Tim za vrednovanje utvrdio je da je u dovoljnoj mjeri opisan doprinos posebnih ciljeva Nacionalnog plana ciljevima/podciljevima održivog razvoja UN Agende 2030. kako je i naznačeno u tablici. Slijedom navedenog može se zaključiti da su razvojne potrebe i razvojni potencijali usklađeni s mjerama definiranim u relevantnim dokumentima.

5. Je li u dosadašnjem postupku izrade Nacionalnog plana primijenjen partnerski pristup?

Za izradu Nacionalnog plana formirana je radna skupina sastavljena od 25 članova. Radnu skupinu čine predstavnici Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike kao tijela nadležnog za izradu akta strateškog planiranja (2), zatim po jedan predstavnik iz sljedećih tijela državne uprave: Ured potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske, Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU, Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo turizma i sporta, Ministarstvo unutarnjih poslova, Ministarstvo pravosuđa i uprave, Središnji državni ured za demografiju i mlade, Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva, Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, Državni zavod za statistiku, Agencija za elektroničke medije, te po jedan predstavnik iz: Udruga sudaca za mladež, obiteljskih sudaca i stručnjaka za djecu i mladež, Hrvatska zajednica županija, Udruga gradova, Ured UNICEF-a za Hrvatsku, Savez društava Naša djeca Hrvatske, Udruga Roditelji u akciji Roda, Studijski centar socijalnog rada Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Nacionalno vijeće učenika.

Tijekom izrade akta strateškog planiranja radna skupina održala je zajedničke sastanke, ali i niz sastanaka radnih podskupina podijeljenih po područjima, te se dodatna potrebna komunikacija među članovima radne skupine odvijala redovito putem elektroničke komunikacije. Članovi radne skupine su na početku izrade samog akta predstavili svoje inicijalne prijedloge, davali su kontinuirane prijedloge tijekom izrade akta u svrhu njegovog poboljšanja te komentare na dostavljene nacрте dokumenta u raznim fazama izrade.

U postupku izrade akta strateškog planiranja primijenjeno je načelo partnerstva sudjelovanjem svih uključenih ključnih dionika.

7. Zaključci i preporuke

7.1. Kvaliteta analize stanja, relevantnost i opravdanost

Jedan od zahtjevnijih zadataka u izradi ovoga akta strateškog planiranja bila je analiza postojećeg stanja prema programskim područjima. U izradi takvom analitičkog dokumenta, koristilo se velikom količinom dostupnih relevantnih podataka na temelju kojih su utvrđene potrebe u zaštiti i promociji prava djece, njihovih interesa i dostojanstva, a u skladu s time postavljeni su i ciljevi.

Prethodnim je vrednovanjem utvrđeno da je analiza stvarnog stanja vjerodostojna i predstavlja dobru podlogu za definiranje strateškog okvira. Ujedno su prikazani trendovi u Europskoj uniji, a posebice je u tomu pomogla Strategija EU o pravima djeteta, objavljena u ožujku 2021. godine, u kojoj se precizno oslikavaju razvojni problemi i potrebe na temelju kojih su definirane konkretne mjere potrebne za ostvarenje postavljenih posebnih ciljeva. Donošenjem prve sveobuhvatne strategije o pravima djeteta Komisija se obvezuje da će svojim unutarnjim i vanjskim djelovanjem te u skladu s načelom supsidijarnosti djecu i njihove najbolje interese staviti u središte politika EU-a. Strategijom se želi objediniti sve nove i postojeće zakonodavne, političke i financijske instrumente EU-a u jedan sveobuhvatni okvir.

7.2. Konzistentnost i unutarnja koherentnost

Vizija, prioriteti i posebni ciljevi jasno su i široko postavljeni i proizlaze iz osnovne analize stanja, prikazane u spomenutom dokumentu: Analiza stanja. U analizi se, prema programskim područjima (područjima intervencije), koristilo adekvatnim i vjerodostojnim podacima te mjerljivim indikatorima koji omogućuju jasno razumijevanje. Analiza je poboljšana s pomoću većeg broja grafičkih, tabličnih i slikovnih prikaza relevantnih podataka, što daje i bolju preglednost.

U okviru Nacionalnog plana definirani su posebni ciljevi sa sljedećim pokazateljima ishoda:

1. posebni cilj: **Suzbijanje diskriminacije i socijalne isključenosti djece**

Pokazatelji ishoda:

OI.02.3.72 Broj polaznika u razvijenim specijaliziranim programima edukacija za stručnjake koji rade s djecom radi zaštite mentalnog zdravlja djece

OI.02.3.73 Broj djece uključene u sportske aktivnosti

OI.02.3.74 Broj obitelji kojima je pružena podrška kod podizanja djece u otežanim okolnostima

2. posebni cilj: **Zaštita djece od svih oblika nasilja**

Pokazatelji ishoda:

OI.02.3.75 Broj djece kojoj su povrijeđena njihova prava kaznenim djelom na štetu djeteta

OI.02.3.76 Broj prijavljene djece zbog vršnjačkog nasilja centrima za socijalnu skrb

3. posebni cilj: **Sudjelovanje djece u odlučivanju na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini**

Pokazatelji ishoda:

OI.02.3.77 Broj polaznika u razvijenim specijaliziranim programima edukacija za stručnjake u odgojno-obrazovnom sustavu o važnosti dječje participacije

OI.02.3.78 Broj kreiranih procedura za uključivanje djece u razvoj i donošenje javnih dokumenata

OI.02.3.79 Broj dječjih gradskih vijeća

4. posebni cilj: **Sustavna podrška djeci u digitalnom okruženju**

Pokazatelji ishoda:

OI.02.3.80 Broj djece koja su educirana o medijskoj pismenosti u odgojno-obrazovnom sustavu

OI.02.3.81 Broj djece izložene rizičnim i uznemirujućim sadržajima u digitalnom okruženju

5. posebni cilj: **Učinkovito i djelotvorno pravosuđe u postupcima koji se odnose na djecu**

Pokazatelji ishoda:

OI.02.3.82 Broj polaznika u razvijenim specijaliziranim programima edukacija za pravnike u obiteljskim predmetima

OI.02.3.83 Broj djece kojima je imenovan posebni skrbnik iz novoosnovanih podružnica Centra za posebno skrbništvo

U završnom je nacrtu Nacionalnog plana uočen visoki stupanj povezanosti između prioriteta, posebnih ciljeva, mjera i pokazatelja uspješnosti u odnosu na identificirane razvojne probleme i potrebe opisane u programskim područjima.

Preporuka je Tima za vrednovanje uspostava pravovremene dostupnosti statističkih podataka s obzirom na propisane rokove za izvješćivanje radi praćenja uspješnosti provedbe ovog dokumenta.

7.3. Usklađenost Nacionalnog plana s Nacionalnom razvojnom strategijom i drugim relevantnim dokumentima

Analizom vanjske koherentnosti utvrđena je visoka razina povezanosti ciljeva Nacionalnog plana s pripadajućim ciljem i područjem prioriteta javnih politika iz NRS 2030, tako i s Programom UN-a za održivi razvoj 2030, Konvencijom UN-a o pravima djeteta, Strategijom

EU za prava djeteta 2021.-2024., te s mjerama definiranim u drugim relevantnim nacionalnim i međunarodnim dokumentima.

Nacionalni plan u skladu je s NRS 2030 te pridonosi ostvarenju međunarodnog i nacionalnog strateškog okvira usmjerenog na prava djece, čime pridonosi provedbi nadređenog akta strateškog planiranja u okviru dva razvojna smjera i dva pripadajuća strateška cilja, kako bi pridonio ostvarenju vizije Hrvatske do 2030. godine. Naime, usmjerenost Nacionalnog plana Strateškom cilju „Zdrav, aktivan i kvalitetan život“ (NRS 2030) prikazana je posebice kroz promicanje međusektorske suradnje u zdravstvu, sportu, obrazovanju i socijalnim službama u pitanjima javnog zdravlja i intervencijama te unaprjeđenje zdravstvene zaštite za ranjive skupine u području zdravstva. Ističe se također važnost prioriteta provedbe politike zdravog i aktivnog življenja vezanih uz promicanje zdravlja, zdravih prehrambenih navika i aktivnog života kroz sport i rekreaciju. Prioriteti politike zdravog i aktivnog života su: promicanje važnosti usvajanja zdravih prehrambenih navika; poboljšanje kapaciteta i opremljenosti ustanova s organiziranom prehranom za djecu predškolske i osnovnoškolske dobi; promicanje zdravlja i aktivnog života svih dobnih skupina građana, a posebno mladih, kroz sport i rekreaciju; poboljšanje dostupnosti i jačanje vidljivosti sportskih i rekreativnih sadržaja; osiguranje što šire uključenosti djece u rekreacijske programe u cilju prevencije pretilosti, ovisnosti i sličnih negativnih pojava.

U okviru socijalne solidarnosti i odgovornosti, kao prioriteti provedbe na području socijalne politike bitni za ovaj Nacionalni plan posebno se ističu: poboljšanje kvalitete života i jačanje društvene kohezije; smanjenje rizika od siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu; unaprjeđenje ravnomjerne dostupnosti i kvalitete sveobuhvatne socijalne skrbi za posebno osjetljive skupine, djecu, mlade, osobe iz ruralnih područja, osobe s invaliditetom, žrtve nasilja u obitelji, beskućnike, žrtve trgovanja ljudima, azilante, osobe bez dovoljno sredstava za uzdržavanje; razvijanje regionalne dimenzije borbe protiv siromaštva, uz prilagodbu javnih politika posebnostima i izazovima pojedine lokalne zajednice; poboljšanje pristupa i kvalitete temeljne društvene infrastrukture i usluga povezivanjem postojećih i ravnomjernim razvojem novih usluga usklađenih s potrebama stanovništva pojedinih lokalnih zajednica.

Posebni ciljevi u okviru navedenih prioriteta (Suzbijanje diskriminacije i socijalne isključenosti djece; Zaštita djece od svih oblika nasilja; Sudjelovanje djece u odlučivanju na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te Sustavna podrška djeci u digitalnom okruženju) utječu na pokazatelj učinka „Osobe u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti“, s obzirom da provođenje mjera predviđenih u Nacionalnom planu utječe na ostvarivanje postavljenih posebnih ciljeva.

Nacionalni plan usmjeren je također i prema Strateškom cilju „Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom“ (NRS 2030) što je prikazano kroz peti posebni cilj: Učinkovito i djelotvorno pravosuđe u postupcima koji se odnose na djecu. U okviru ovog strateškog cilja se od prioriteta provedbe politika na području pravosuđa posebno ističe nastavak smanjivanja broja neriješenih predmeta i skraćivanje trajanja sudskih postupaka poboljšanjem učinkovitosti, što se prikazuje i što utječe na pokazatelj učinka: Pokazatelj vremena rješavanja prvostupajskih parničnih i trgovačkih predmeta.

Nastavno na sektorske/višesektorske nacionalne akte strateškog planiranja, Nacionalni plan je usklađen sa svim relevantnim važećim nacionalnim aktima koji će također pridonositi provedbi aktivnosti usmjerenih na zaštitu prava djece.

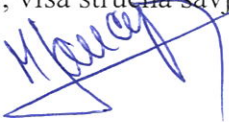
7.4. Kvaliteta partnerskih konzultacija

U svrhu izrade akta strateškog planiranja primijenjen je partnerski pristup već pri izboru i imenovanju članova radne skupine za izradu Nacionalnog plana. U radnoj su skupini sudjelovali predstavnici svih tijela od značenja za zaštitu i promociju prava djece, kako je naznačeno u dokumentu. Stoga je u postupku izrade nacрта Nacionalnog plana primijenjeno načelo partnerstva uključivanjem najznačajnijih dionika u izradu nacрта ovog akta strateškog planiranja.

8. Literatura

1. 2030 UN Agenda for Sustainable Development
https://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/70/1&Lang=E
2. Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2021_02_13_230.html
3. Zakon o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, Narodne novine, broj 123/17 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2017_12_123_2798.html
4. Konvencija UN-a o pravima djeteta, Odbor za prava djeteta UN-a, 1989.
5. Strategija EU o pravima djeteta 2021.-2024., Europska komisija, Bruxelles, 24.3.2021., COM(2021) 142 final
6. Pravilnik o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, Narodne novine, broj 6/2019 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/full/2019_01_6_136.html
7. Pravilnik o provedbi postupka vrednovanja, Narodne novine, broj 66/2019 https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2019_07_66_1307.html
8. Odluka o utvrđivanju akata strateškog planiranja povezanih s uvjetima koji omogućavaju provedbu fondova Europske unije u razdoblju od 2021. do 2027. godine, rokova donošenja i tijela zaduženih za njihovu izradu https://razvoj.gov.hr/UserDocsImages/O%20ministarstvu/Pristup%20informacijama/Zakoni%20i%20ostali%20propisi/Odluka%20o%20utvr%20ivanju%20akata%20strate%20skog%20planiranja_27_10_20.pdf
9. Godišnja statistička izvješća Ministarstva rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike <https://mrosp.gov.hr/strategije-planovi-programi-izvjesca-statistika/4165>

Tim za vrednovanje:

4. Sanja Žderić Polutnik, voditeljica Službe za unaprjeđenje kvalitete stručnog rada i stručni nadzor
5. Mirjana Jančijev, viša stručna savjetnica u Službi za zaštitu osoba s invaliditetom i skrbništvo
6. Ivana Dodig, viša stručna savjetnica u Službi za podršku organizacije rada centara za socijalnu skrb i centra za posebno skrbništvo